

Ministerstvo zemědělství
Ing. Marian Jurečka
ministr
datová schránka: yphaax8

Lesy České republiky, s.p.
Ing. Daniel Szórád, Ph.D.
generální ředitel
datová schránka: e8jcfsn

Otevřený dopis k podpoře divoké přírody v České republice

V Brně dne 16. listopadu 2017

Vážený pane ministře Jurečko, vážený pane generální řediteli Szóráde,

děkujeme Vám za podporu myšlenky ochrany divoké přírody v České republice, který jste vyjádřili velmi povedeným spotem Lesů ČR, umístěným na sociální síti YouTube¹. Lesnatost České republiky rok od roku stoupá. Lesy zabírají 34 % rozlohy státu a to není málo. Ale jen 1 % lesů je ponecháno samovolnému vývoji, jako např. v Boubínském pralese, který je ve spotu zmíněn.

Avšak lesy ponechané samovolnému vývoji jsou ve většině případů nedostatečné rozlohy, aby zde byla možnost sledování dynamiky přirozeného vývoje lesa, a také jsou veskrze lidem nepřístupné. Přitom podle dokumentu „Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2016“ lidé české a moravské lesy navštěvují rádi a hodně. Návštěvnost v roce 2016 činila zhruba 105 návštěvníků na jeden hektar lesa.

Domníváme se, že míst, která by mohla být ponechána samovolnému vývoji a obdivu ohleduplných návštěvníků, by mohlo být více. Podle sociologického výzkumu Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity z roku 2015 podporuje ochranu divoké přírody 71 % veřejnosti a chtěli by ji na 13 % naší krajiny². My se na základě odborných podkladů domníváme se, že velké oblasti ponechané samovolnému vývoji mohou být alespoň na 3 % rozlohy České republiky. Je potřeba debatovat o tom, jak velká mají území být (minimální

¹ https://www.youtube.com/watch?v=in_FfTRg2nE

² <http://www.ekopsychologie.cz/files/106report.pdf>

velikost, rozdělení do zón, apod.), na jakých místech a v jakých oblastech (reprezentativní síť lesních typů). Je možné vycházet z odborného dokumentu "Analýza podmínek na území ČR z hlediska biodiverzity a vhodnosti pro ponechání samovolnému vývoji", kterou připravili nezávislí experti v oboru ochrany přírody a kterou jsme představili v roce 2016 na mezinárodním semináři³ také za účasti zástupců MZe a LČR.

Samotné Lesy ČR ve výše uvedeném spotu upozorňují, že by takových ploch mělo být více a měly by být souvislé - tedy ne jen jednotlivé rezervace, do kterých lidé nemohou vstupovat. S tím zcela souhlasíme. A sdílíme také to, že je nutné seriózně se zabývat praktickými problémy, které s sebou může ochrana samovolného vývoje lesa na vymezeném území přinést. Spot Lesů ČR poukazuje na dva praktické aspekty. Prvním je bezpečnost návštěvníků a druhým je riziko množení škůdců a jejich šíření mimo území samovolně se vyvíjejícího lesa. Oba jsou prakticky dobře řešitelné.

Ohledně bezpečnosti návštěvníků jsme přesvědčeni, že může být využita současná praxe Lesů ČR, kdy taková území již dnes označuje na přístupových cestách speciální tabulí „Bezzásahové území“ a současně tabulemi upozorňujícími na možné zvýšené nebezpečí pádu stromů nebo jejich částí v důsledku jejich ponechání dožití a samovolnému rozpadu. Využívá se například pro existující malá území vymezená na základě smlouvy mezi Lesy ČR a Agenturou ochrany přírody a krajiny.

Dále máme za to, že přiměřená preventivní opatření k zajištění bezpečnosti na existujících značených cyklistických či turistických cestách v území divoké přírody by měla být slučitelná s jeho posláním. V otázce, jakou míru potřebné obezřetnosti je třeba klást na návštěvníka lesa a jakou na vlastníka pozemku, může společenským vývojem docházet i k posunům v judikatuře. V této záležitosti je ale již nyní aktuální novela § 63 ZOPK, odst. 5: *„Každý je povinen při pohybu na cizích pozemcích včetně pohybu na pozemních komunikacích, stezkách a pěšinách, vyznačených cyklostezkách, odpočinkových místech, tábořištích a v altáncích mimo zastavěná území obcí dbát své osobní bezpečnosti nebo bezpečnosti osob svěřených a přizpůsobit své jednání stavu přírodního prostředí na těchto pozemcích a nebezpečím v přírodě obvyklým. Vlastníci pozemků neodpovídají za škody na majetku, zdraví nebo životě, vzniklé jiným osobám působením přírodních sil nebo vlastním zaviněním těchto osob.“* Účelem tohoto ustanovení evidentně je vylučovat i soukromoprávní odpovědnost za případnou újmu vzniklou působením přírodních sil, k čemuž nedocházelo pouhým odkazem na § 19 odst. 1 LesZ. Připouštíme však, že, po přijetí novely, dá jasné kontury tomuto ustanovení až případná judikatura.

Riziko rozšíření dřevokazného hmyzu do lesů hospodářských z oblastí ponechaných samovolnému vývoji může být řešeno tak, jak je to běžné ve většině chráněných území, a to rozdělením na jednotlivé zóny, kdy na dostatečně velké jádrové území divoké přírody bude navazovat tzv. ochranné pásmo (nárazníková zóna). Ta může zmírnit případné konflikty mezi chráněnou divokou přírodou a přiléhající obhospodařovanou kulturní krajinou, např. v podobě zasahování proti škůdcům apod. Tato praxe je vyzkoušena a dobře funguje.

---

³ 1url.cz/DtS6Q

Věříme, že míst, která si můžeme v budoucnu představit bez zásahů člověka, tedy ponechané samovolnému vývoji, je možné mít v České republice více, a to ideálně na pozemcích v majetku státu. Divoká příroda totiž umožňuje svobodný život vzácným zvířatům a rostlinám, tvoří nenahraditelné přírodní dědictví, ochraňuje nás před suchem a povodněmi, podporuje šetrnou turistiku i místní rozvoj, nabízí možnosti pro vzdělávání a výzkum a vzbuzuje odpovědnost za sebe, naše děti a vnoučata. Obnovuje také pestrou, reprezentativní mozaiku lesů typických pro naši krajinu.

Vzhledem k tomu, že mohu s radostí konstatovat, že se pohledy Lesů ČR a Hnutí DUHA na možnost ponechání vybraných území ve státních lesích přírodě a šetrným návštěvníkům přibližují, dovolím si těšit se na pokračování a prohloubení spolupráce a prozatím se rozloučit pozdravem „Lesu zdar!“.

Jiří Koželouh
ředitel Hnutí DUHA